

E. D. N. - L C. M. - P. S. S. R.

Rudolf Steiner

Berlín, 6. ledna 1913

Je mnoho esoteriků, kteří se domnívají, že nedělají žádné pokroky. To není možné u nikoho, kdo usilovně vykonává svá cvičení. Musíme zde rozlišovat mezi pokrokem a jeho zpozorováním. A ti, kteří tu nejsou spokojeni a chtěli by s Mistrem Eckhartem říci: Co je mi platné, že jsem král, nevím-li to! - si musí osvojit jemnější vnímání, naslouchání tomu, co se děje v jejich duši.

Především si stěžují, že při vykonávání večerního cvičení usínají. Dejme tomu, že někdo při svém večerním ohlédnutí usne; jistě se pak zase probudí. Když si pak zpětně vzpomene, k jakému bodu až dospěl, povšimne si, že ve spánku, přestože jeho denní vědomí bylo vyřazené, jeho meditace probíhala dál. To mu případně může být platné více než meditace za plného vědomí; jedná se zde totiž o významnou skutečnost, že v odtěleném stavu pracovalo jeho vědomí dál, že došlo k přechodu od obvyklého denního vědomí k vyššímu stavu vědomí. Je to rozšíření vědomí a v takovém rozšíření spočívá vlastní pokrok.

Také ve snech se ukazuje, že esoterik dělá pokrok; musí jen pozorovat svou duši, být pozorný vůči tomu, co se v jeho duši odehrává.

Tu se může stát, že někdo krátce před probuzením ve snu spatří rakev, nebo dům s dveřmi, nebo také anděla, který mu podává pohár. Než člověk skutečně dokáže zřít své tělo, vidí ho v obrazech, přičemž tento obraz vždy odpovídá jeho vlastnímu založení. Někdo, kdo je založen vážně, někdy až melancholicky, častěji se zabývá myšlenkami na smrt, spatří rakev s nebožtíkem jako symbol svého fyzického těla. Ten, kdo je založen spíše radostně, optimisticky, před sebou uvidí dům, jehož dveřmi opět vstoupí do svého fyzického těla. Člověk náboženského založení spatří anděla, který mu podává kalich. To je [symbol pro] bdělé denní vědomí, které se do něj zase vrací.

Takové symboly se samozřejmě ukazují jen na začátku esoterního školení. Pokročilejší esoterik tyto obrazy už spatřovat nebude, ale bude cítit, jak se jeho éterné tělo víc a víc rozrůstá do kosmu, jak se z jednotlivých orgánů jeho fyzického těla rozlévají proudy daleko do vesmírného prostoru - cítí, že je kosmickou bytostí.

Už jsme také hovořili o tom, že se mění pocity, city esoterika. V řádu esejců, který existoval v Ježíšových dobách a v němž Ježíš také nějaký čas prodléval, platila dvě pravidla. Za prvé se před východem a po západu slunce nesmělo mluvit o světských věcech. U bratrů vyššího stupně bylo toto pravidlo rozšířeno i na myšlenky. Dokud denní hvězda stála na obloze, směli se oddávat světským myšlenkám; tyto myšlenky se však musely odmlčet, jakmile pohasla. A druhé pravidlo: Před východem slunce museli slunce poprosit, aby

zasvitlo, a večer mu poděkovat za jeho svit. - Dnešní moderní člověk se nebude moci těmito pravidly řídit stejnou měrou. Avšak nemusel by tak jako esejec pln vděku, pln pokory očekávat zasvitnutí denní hvězdy, být vděčný, že se ráno opět vrací do svého fyzického těla? Neboť že esejec opět spatří slunce, nebylo určeno více, než jak je určeno, že se dnešní člověk opět vrátí do svého fyzického těla. - Materialista o tom neví nic; my jsme však slyšeli, že naše fyzické tělo bylo nesmírně umně vytvořeno během saturnského, slunečního a měsíčního vývoje všemi bytostmi stojícími nad člověkem za spolupůsobení vesmírných sil všech časů a prostorů. Tento chrám pro duši vytvořili bohové, vznikl z duchovního světa: *Ex Deo nascimur*.

Druhý pocit, který musíme rozvinout, je tento: Dříve existovalo pradávné dědictví, zbytek prapůvodního božství, do něhož se člověk rozlil po smrti. Díky němu si uchoval své vědomí. Této božské substance neustále ubývalo. Bylo to s ní v různých epochách, u jednotlivých národů různé; avšak ve čtvrté epoše poatlantského období byla téměř úplně ztracena. Nikoli Já, ale duše byly [v důsledku toho] mrtvé. Řek si to uvědomoval, proto říkal: Raději žebrákem na zemi, než králem v říši stínů! - Tato substance se však skrze mystérium na Golgotě nově vytvořila. Po smrti teď vstupujeme do Kristovy substance a v ní opět získáváme své vědomí. Jako je Adam naším tělesným praotcem, je Kristus praotcem našich duší: *In Christo morimur*. Nebo (protože to jméno pro nás znamená něco tak svátého, že se neodvažujeme ho v hláskách vyslovit) říkáme jen: *In---morimur*.

Když ale po smrti získáme v Kristově síle vědomí, neznámá to ještě, že máme i sebevědomí. Poznáváme sice věci kolem nás, sebe samé však zřít nedokážeme. Toho můžeme dosáhnout jen tím, že se připravujeme už na Zemi. Jako zde ve fyzickém světě zase najdu knoflík, když ho vědomě položím na určité místo, je tomu tak i po smrti. Nemůžeme očekávat, že si vzpomeneme na něco, co jsme neučinili s plným vědomím. K tomu nám ovšem poskytují prostředek nauky rosikruciánské theosofie. Jestliže se tedy snažíme porozumět duchu theosofického světového názoru, pronikáme-li se duchovně, pak nám dá Duch povstat v životě po smrti: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Pocitujme, že tato naše rosikruciánská průpověď není jen tak obyčejná průpověď, ale že je dána Mistry moudrosti a souznění citů. Vtajili do ní vesmírné síly. Tato průpověď tu není k předříkávání, nýbrž k prožívání; dlouholetým cvičením z ní budeme čerpat víc a víc poznání. Školený jasnovidec vidí, že éterné tělo člověka, který se hroužil do této průpovědi, se začíná čím dál víc rozpínat a spojovat se silami makrokosmu; jeho orgány se při tom stávají silovými centry, do nichž se vlévají proudy z duchovního světa. Pronikejme se touto průpovědí, když je naše duše v úplném klidu a pokoji. A potřebujeme-li útěchu, je-li naše duše sklíčená, bude nám dodávat odvalu a sílu. Nepoužívejme ji však jen jako prostředek útěchy, ale i tehdy, je-li naše duše zcela v tichosti; pak nám bude stále více přítelem a pomocníkem na esoterní cestě.

GA 266/III